

BÖLÜM 22

TIP ALANINDA YAPAY ZEKA KULLANIMININ HUKUKİ BOYUTU

Ufuk İYİGÜN¹

GİRİŞ

Yapay zekanın günden güne olan gelişimi, birçok sektördeki işleyişi ciddi oranda etkilemiş ve değiştirmiştir. Bu sektörlerin içinde sağlık sektörü de bulunmaktadır. Sağlık sektöründeki esas suje insan olduğu için bu değişim önemli bir takım hukuki değerlendirmeleri de beraberinde getirmektedir.

A. YAPAY ZEKA İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1. YAPAY ZEKA NEDİR?

‘En basit ifadeyle yapay zeka (AI), görevleri yerine getirmek için insan zekasını taklit eden ve topladıkları bilgilere göre yinelemeli olarak kendilerini iyileştirebilen sistemler veya makineler anlamına gelir.’²

Yapay zekanın herkes tarafından kabul edilen bir tanımı yoktur. Hukuki bir değerlendirme yapabilmek açısından makineler teknik yapılarına göre üçe ayrılarak incelenebilir. Bunlardan ilki basit veri işleme sistemleridir. Bu tür sistemlerde geliştirici veri kaydının türünü ve işlenmesini hiyerarşik olarak tanımlanan algoritmalar üzerinden düzenlemiştir (Örn. Hesap makinesi). İkinci grup açık sistemlerdir. Burada ilk sistemden farklı olarak sensörler aracılığıyla dış dünyadan veri toplanmakta ve bu veriler geliştiricinin önceden saptadığı kurallara göre işlenmektedir (Örn. Çim biçme makinesi). Üçüncü sistem ise akıllı sistemlerdir. Bu sistemler, toplanan verilere modeller üzerinden yorum yapan ve işlenen verilere bağımsız cevaplar oluşturan sistemlerdir. Bu sistemlerin bir diğer özelliği ise daha önce oluşturduğu tepkiler üzerinden birtakım öğrenmeler sağlayabilmeleridir. Ayrıca yapay zekaya sahip makinenin beş özelliğinden bahsedilir. Bunlardan ilki

¹ Uzm. Dr., Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği, druyigun@hotmail.com

² Yapay Zeka(AI) nedir? <https://www.oracle.com/tr/artificial-intelligence/what-is-ai> E.T:16/10/2021.

ve önlem almak, gerektiğinde hukuki düzenleme yapmak hayati öneme sahip olabilir. Gereksiz ya da sıkı kontrollü hukuki düzenlemelerin bilimsel gelişmeyi engelleyebileceği öngörüsü ile sürece yaklaşmak gerekir.

Yapay zeka temelli uygulamalarda doğacak zararlarda, zararın tazmininin hızlı ve zamanında sağlanabilmesi, ayrıca tüm yükün üretici ve yazılımcı üzerine bırakılmasının teknolojik gelişmeyi engelleyebileceği riski de birlikte düşünülerek, en baştan sürecin içindeki tüm paydaşlardan belirlenen oranlarda alınarak oluşturulacak bir havuz sistemi ve kişileri koruyacağı düşüncesi anlamlı görünüyor. İlk bakışta, dünya örnekleri ile üzerinde çalışılabilecek bir alan izlenimi vermekte.

Siber güvenlik konusu oldukça endişe oluşturan, özellikle de yaşamlarımızda teknolojiye bağımlılığımız arttığı oranda oluşacak zararların tazmininin imkansız olabileceği düşünüldüğünde üzerinde itina ile durulması gereken alan. Bu alanda caydırıcılığı sağlayacak hukuki düzenlemeler kadar güvenliği sağlayacak teknik çabalar da oldukça elzem.

Verilerin çok uzak alanlara, çok hızlı bir şekilde ulaşabilmesi, nesnelerin interneti üzerinden kontrolsüzce dağıtılabilmesi sorunu, kişisel sağlık verileri gibi nitelikli verilerde ayrımcılık, dışlanma vb. birtakım problemleri doğurabilir. Bu nedenle veri minimizasyonu, bilgilerin bulut sistemlere aktarılmaması gibi yöntemlere ek olarak, yapay zeka sistemlerini kişisel verilerin işlenmesi konularında eğitmek, takibi yapay zeka sistemleri üzerinden yapmak gibi bir takım çalışmalar ile mahremiyet ihlallerinin engellenmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- AKKURT**, Sinan Sami. Yapay Zekanın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 2019:13(7).
- BAK**, Başak. Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekanın Hukuki Statüsü Ve Yapay Zeka Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 2018:35(9).
- BULUT**, Melih(Ed.); **DİLMEN**, Nevit(Ed.); **ESMER**, Gökhan Bora(Ed.) ve ark, Sağlık Bilimlerinde Yapay Zeka, Çağlayan, İstanbul, 2019.
- ERSOY**, Çağlar. Robotlar, Yapay Zeka Ve Hukuk, Oniki levha, İstanbul, 2019.
- GÖNEN**, Serkan; **YILMAZ**, Ercan Nurcan; **ŞANOĞLU**, Seda ve ark. Endüstri 4.0'ın Gelişim Sürecinde Unutulan Bileşen: Siber Güvenlik, Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 2021:9.
- KANGAL**, Zeynel T. Yapay Zeka ve Ceza Hukuku, Oniki levha yayınları, İstanbul, 2021
- KARA KILIÇARSLAN**, Seda. Yapay Zekanın Hukuki Statüsü Ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, 2019:2(4).
- KILIÇOĞLU**, Ahmet. Medeni Hukuk, Turhan, Ankara, 2016.
- RETORNAZ**, Eylem Aksoy(Ed.); **GÜÇLÜTÜRK**, Osman Gazi(Ed.) Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II:Yapay Zeka, Oniki levha yayınları, İstanbul, 2021.
- ŞAHİN**, Ahmet Rıza(Ed.); **DOĞAN**, Kamil(Ed.); **SİVRİ**, Süleyman(Ed.). Sağlık Bilimlerinde Yapay Zeka, Akademisyen, Ankara, 2020,
- YÜCEL**, Özge(Ed.); **SERT**, Gürkan(Ed.). Sağlık Ve Tıp Hukukunda Sorumluluk Ve İnsan Hakları, Seçkin, Ankara, 2021.
- <https://www.oracle.com/tr/artificial-intelligence/what-is-ai>